# INFORMATOR WYBORCZY

**TEKST ŁATWY DO CZYTANIA**

## INFORMACJE

O UPRAWNIENIACH
WYBORCZYCH
OSÓB
Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI
I OSÓB STARSZYCH

***Wydawca***
Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego
Ul. Wybickiego 3A, 31-261 Kraków
Tel.: 12 629 85 14, faks: 12 629 85 15
e-mail: biuro@firr.org.pl
Organizacja Pożytku Publicznego
KRS: 0000170802
Numer konta: 77 2130 0004 2001 0255 9953 0005

Nakład 2000 egzemplarzy

ISBN: 978-83-61170-09-9

***Opracowanie:***
Sylwia Lipińska

© Kraków, sierpień 2014 r.

# SPIS TREŚCI

WSTĘP ..... 2
JAK KORZYSTAĆ Z INFORMATORA? ..... 3
2. WYBORCA NIEPEŁNOSPRAWNY W WYBORACH ..... 4
3. UPRAWNIENIA WYBORCZE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI I OSÓB PO 75 R.Ż. ..... 6
3.1. PRAWO DO UZYSKIWANIA INFORMACJI O WYBORACH ..... 6
3.2.GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE ..... 7
3.3. GŁOSOWANIE PRZEZ PEŁNOMOCNIKA ..... 12
4. DODATKOWE UPRAWNIENIA ..... 17
5. WAŻNE TERMINY ..... 22
6. NAJCZĘŚCIEJ ZADAWANE PYTANIA ..... 23

# WSTĘP

To jest informator wyborczy dla osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Tak jak wszyscy, osoby z niepełnosprawnością intelektualną mają prawo do dobrej informacji.

Dobra informacja pomaga znaleźć to, czego potrzebujesz.

Pomaga także w samodzielnym dokonywaniu wyborów i podejmowaniu decyzji.

Znajdziesz tu informacje jakie masz prawa wyborcze.

Od 2011 roku możesz głosować.

Głosując możesz wybierać prezydenta oraz przedstawicieli państwa.

Żeby głosować musisz mieć ukończone 18 lat.

Co 5 lal wybierasz Prezydenta Polski.

Co cztery lata wybierasz:

- parlamentarzystów,
- radnych,
- wójtów,
- burmistrzów,
- prezydentów miast

Od 2004 roku co pięć lat możesz wybierać parlamentarzystów europejskich

W Polsce coraz mniej osób chodzi na wybory.

Głosując masz wpływ na to:

- kto ustali wysokość podatków,
- kto będzie budował drogi, szpitale, szkoły

- kto będzie bronił bezpieczeństwa

Głosowanie jest ważne.

Twój głos jest ważny.

Jeśli nie będziesz wiedział jak głosować nie będziesz chodzić na wybory ktoś inny zdecyduje za ciebie.

Głosując będziesz mieć wpływ na to co dzieje się wokół ciebie.

## JAK KORZYSTAĆ Z INFORMATORA?

Informator ma 5 części.

W pierwszej części są informacje kim są wyborcy z niepełnosprawnością intelektualną.

W tej części są opisane przepisy prawa krajowego i międzynarodowego.

Dotyczą one prawa do udziału w życiu publicznym.

Część druga i trzecia to informacje jak łatwo głosować.

Część czwarta to kalendarz wyborczy 2014.

Na końcu znajdziesz różne pytania i odpowiedzi.

W ramkach znajdziesz ważne informacje.

Wersję elektroniczną informatora znajdziesz na stronie www.firr.org.pl.

# 2. WYBORCA NIEPEŁNOSPRAWNY W WYBORACH

## KTO MOŻE ODDAĆ SWÓJ GŁOS W WYBORACH?

Co musisz zrobić żeby zagłosować?

Musisz być obywatelem Polski lub mieszkać na stałe w Polce.

Musisz mleć ukończone 18 lat.

Sąd nie pozbawił cię praw publicznych.

Nie jesteś ubezwłasnowolniony (sąd nie zdecydował, że ktoś inny będzie decydował za ciebie).

Masz prawa wyborcze.

Kim jest wyborca niepełnosprawny w kodeksu wyborczym.

W kodeksie wyborczym osobie niepełnosprawnej trudno jest brać udział w wyborach.

Według kodeksu wyborczego niepełnosprawny wyborca to osoba, której ograniczenia utrudniają wzięcie udziału w wyborach.

Kodeks wyborczy daje kilka dodatkowych ułatwień w głosowaniu.

## AKTY PRAWA POLSKIEGO

**Konstytucja RP** zapewnia wszystkim osobom możliwość udziału w wyborach.

Państwo ma obowiązek zapewnić możliwość udziału w wyborach wszystkim osobom.

Trzeba usunąć przeszkody, na które mogą trafić osoby niepełnosprawne.

## AKTY PRAWA EUROPEJSKIEGO I MIĘDZYNARODOWEGO

1. Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Traktat z Lizbony), art. 22 „Prawa wyborcze obywateli Unii".
2. Karta Praw Podstawowych UE, Rozdział III: „Równość", Rozdział V: „Prawa obywatelskie".
3. Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych z 1966 r. Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ), Art. 25 lit. b
4. Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych ONZ (artykuł 29) nakłada na państwa obowiązek umożliwienia osobom niepełnosprawnym korzystanie ze swoich praw politycznych.

Zapewnia możliwość uczestniczenia w życiu publicznym i politycznym.

Uczestniczyć mają wszyscy na takich samych zasadach.

Konwencja nakazuje, aby materiały były łatwe.

Udział w wyborach będzie taki sam jak u osób pełnosprawnych.

Nikt nie może zastraszać albo nakazywać na kogo głosować.

Każdy powinien mieć możliwość korzystania z nowych technologii.

# 3. UPRAWNIENIA WYBORCZE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI I OSÓB PO 75 R.Ż.

## 3.1. PRAWO DO UZYSKIWANIA INFORMACJI O WYBORACH

Jeśli chcesz to Urząd Miasta powinien wysłać materiały o tym, jakie są ułatwienia w wyborach.

**Jako wyborca niepełnosprawny wpisany do rejestru wyborców w danej gminie masz prawo do uzyskiwania informacji na temat:**

1) gdzie możesz głosować

3) możesz głosować tam gdzie jest odpowiedni lokal

4) kiedy i o której godzinie możesz głosować

5) kto bierze udział w wyborach – na kogo możesz głosować

6) Zasadach głosowania

Ogłoszenia wyborcze we wszystkich miejscach muszą być umieszczone tak żeby osoba na wózku mogła je przeczytać

**UWAGA!** Chcesz wiedzieć o zasadach podczas wyborów zadzwoń do urzędu gminy.

Możesz też sprawdzić w Internecie na stronie urzędu.

## 3.2.GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE

**Możesz głosować korespondencyjnie jeśli masz orzeczenie:**

- o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności,
- o całkowitej niezdolności do pracy,
- o niezdolności do samodzielnej egzystencji,
- o zaliczeniu do I grupy inwalidów,
- o zaliczeniu do II grupy inwalidów,
- jeśli jesteś osobą osoby o stałej albo długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, i przysługuje ci zasiłek pielęgnacyjny.

**UWAGA!**

Nie możesz głosować korespondencyjne jeśli masz więcej niż 75 lat

Wtedy może ci pomagać osoba zwana pełnomocnikiem.

**Nie możesz głosować korespondencyjnie jeśli:**

- mieszkasz w zakładzie opieki zdrowotnej,
- mieszkasz w domu pomocy społecznej,
- przebywasz w zakładach karnych i aresztach śledczych oraz ich oddziałach zewnętrznych,
- mieszkasz w domu studenckim, w którym jest do głosowania
- masz pełnomocnika.

**Zasady:**

Jeśli chcesz głosować zgłoś to wcześniej – **21 dni przed wyborami**

zgłoś to do urzędu miasta lub gminy.

Możesz tam napisać list, wysłać e-mail lub zadzwonić telefonicznie

przed wyborami – 7 dni – dostaniesz z urzędu dokumenty.

Nikt poza tobą nie może ich odebrać.

Żeby je odebrać musisz pokazać dowód osobisty.

Przy odbieraniu przesyłki musisz:

- pokazać dowód osobisty

- musisz się podpisać

Jeśli masz problem z podpisaniem odbioru przesyłki poinformuj o tym osobę

dostarczającą przesyłkę.

Listonosz zapisze że nie możesz się podpisać.

Jeśli nie będzie cię w domu otrzymasz dokument z informacją kiedy

ponownie listonosz ją przyniesie.

Będziesz czekać najdłużej trzy dni.

Jeśli dodatkowo nie widzisz możesz poprosić o nakładkę z alfabetem

Braile'a

**UWAGA! Nie możesz głosować korespondencyjnie jeśli masz osobę, która cię reprezentuje**

**CO JEST W PRZYSŁANYCH CI DOKUMENTACH DO GŁOSOWANIA:**

- koperta zwrotna,
- karta do głosowania,
- koperta na kartę do głosowania,
- oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu na karcie do głosowania,
- instrukcja głosowania korespondencyjnego
- ewentualnie nakładki na karty do głosowania sporządzone w alfabecie Braille'a.

**UWAGA!**

Jeśli złożyłeś oświadczenie że rezygnujesz z głosowania korespondencyjnie możesz dostać zaświadczenie i głosować w lokalu wyborczym

Musisz tylko oddać pakiet, który otrzymałeś przesyłką

**Krok po kroku – jak głosować?**

**Zgłoszenie / wniosek:**

1. 21 dni wcześniej wypełnij formularz że chcesz głosować korespondencyjnie

Wniosek powinien zawierać:

- imię (imiona) i nazwisko,
- imię ojca,
- datę urodzenia,

- numer ewidencyjny PESEL,
- oświadczenie o wpisaniu wyborcy do rejestru wyborców w danej gminie,
- oznaczenie wyborów, których dotyczy zgłoszenie,
- adres stałego zamieszkania, na który ma być wysłany pakiet wyborczy.

2. Dołącz kopię aktualnego orzeczenia o niepełnosprawności,

3. Prześlij do właściwego urzędu miasta lub gminy.

Do 7 dni przed dniem wyborów otrzymasz swój pakiet wyborczy.

**Głosowanie:**

Oddaj głos.

Włóż kartę do głosowania do koperty.

Koperta jest oznaczona „Koperta na kartę do głosowania".

**Pamiętaj, aby zakleić kopertę!**

**Jeśli nie zakleisz koperty twój głos będzie nieważny**

Zaklejoną kopertę na kartę do głosowania włóż do koperty zwrotnej zaadresowanej na adres obwodowej komisji wyborczej.

Dodatkowo do tej koperty włóż oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu.

Na oświadczeniu napisz miejscowość i datę.

Podpisz oświadczenie.

Jeśli nie możesz podpisać oświadczenia inna osoba może podpisać za ciebie.

Osoba upoważniona musi o tym napisać obok podpisu.

**UWAGA! Jeśli nie będzie oświadczenia w kopercie twój głos nie będzie ważny.**

**Jeśli nie będzie podpisu na oświadczeniu twój głos będzie nieważny**

Zaklej kopertę.

Oddaj listonoszowi lub zanieś na pocztę.

Otrzymasz potwierdzenie nadania.

Musisz wysłać list przed dniem wyborów .

Nie płacisz za nadanie listu.

Możesz sam zanieść list na głosowanie.

Adres jest na kopercie.

## 3.3. GŁOSOWANIE PRZEZ PEŁNOMOCNIKA

**Możesz głosować przez pełnomocnika jeśli masz orzeczenie:**

- o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności,
- o całkowitej niezdolności do pracy,
- o niezdolności do samodzielnej egzystencji,
- o zaliczeniu do I grupy inwalidów,
- o zaliczeniu do II grupy inwalidów,
- jeśli jesteś osobą o stałej albo długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, i przysługuje ci zasiłek pielęgnacyjny
- w dniu głosowania ukończysz 75 lat.

**Nie masz prawa do głosowania przez pełnomocnika jeśli mieszkasz w:**

- zakładach opieki zdrowotnej,
- domach pomocy społecznej,
- zakładach karnych i aresztach śledczych oraz ich oddziałach zewnętrznych
- domach studenckich i ich zespołach
- jeśli głosujesz korespondencyjnie.

**Pełnomocnikiem może być:**

Ten kto będzie głosował w tym samym miejscu co ty.

Twój pełnomocnik może być też pełnomocnikiem innej osoby jeśli jest to ktoś bliski.

Ktoś bliski to: dziecko, rodzic, rodzeństwo lub opiekun.

**Pełnomocnikiem nie może być:**

- osoba, która jest w komisji wyborczej,
- osoba, która reprezentuje kandydatów lub partie

**Zasady:**

Wniosek o tym że chcesz mieć pełnomocnika musisz złożyć do wójta, burmistrza lub prezydenta miasta.

Wniosek musisz złożyć **najpóźniej 10 dni przed wyborami**.

Wniosek możesz wysłać pocztą.

Możesz też przekazać osobie z urzędu gminy.

Musisz się podpisać na tym wniosku.

Jeśli nie możesz się podpisać osoba która ci pomaga musi o tym napisać.

Pełnomocnictwa udziela wójt lub burmistrz lub prezydent miasta.

Akt pełnomocnictwa jest sporządzany tam gdzie mieszkasz.

Masz prawo cofnąć pełnomocnictwo.

Żeby to zrobić musisz najpóźniej 2 dni przed wyborami złożyć oświadczenie.

Oświadczenie możesz złożyć wójtowi/burmistrzowi/prezydentowi miasta, tam gdzie powstał akt pełnomocnictwa.

Możesz też doręczyć takie oświadczenie właściwej obwodowej komisji wyborczej w dniu głosowania.

Możesz też głosować osobiście nawet jeśli masz pełnomocnika, pod warunkiem że pełnomocnik wcześniej nie oddał głosu za ciebie.

Jeśli głosowałeś sam pełnomocnictwo jest nieważne.

Nie płacisz za przyznanie pełnomocnictwa.

Pełnomocnik nie może od ciebie brać pieniędzy.

**UWAGA!** Głosowanie przez pełnomocnika nie jest możliwe jeśli wcześniej zadecydowałeś o tym, że będziesz głosować korespondencyjnie

**Krok po kroku – jak głosować?**

1. Najpóźniej 10 dni przed wyznaczoną datą wyborów wypełnij wniosek o aktu sporządzenie aktu pełnomocnictwa.

Wniosek powinien zawierać:

- imię (imiona) i nazwisko,
- imię ojca,
- datę urodzenia,
- numer ewidencyjny PESEL oraz adres zamieszkania (twój i osoby, której udzielisz pełnomocnictwa do głosowania),
- wyraźne oznaczenie wyborów, których dotyczy pełnomocnictwo.

Do wniosku dołącz:

- pisemną zgodę od osoby mającej być pełnomocnikiem,

- kopię aktualnego orzeczenia o niepełnosprawności,
- kopię zaświadczenia o prawie do głosowania wydanego osobie mającej być pełnomocnikiem, jeżeli osoba ta nie jest ujęta w rejestrze wyborców w tej samej gminie co udzielający pełnomocnictwa.

2. W dniu wyborów pełnomocnik udaje się do lokalu wyborczego. Pełnomocnik przedstawia tam pełnomocnictwo. Pełnomocnik podpisuje się i pobiera kartę (karty) do głosowania w twoim imieniu.

**UWAGA!** Jako wyborca możesz sprawdzić czy twój pełnomocnik głosował w twoim imieniu
Pełnomocnik może poprosić o zaświadczenie że brał udział w głosowaniu. Zaświadczenie takie podpisuje przewodniczący komisji wyborczej, bądź jego zastępca.

## 3.4. WYBORCY NIEWIDOMI I NIEDOWIDZĄCY

Jeśli jesteś osobą niewidomą lub niedowidzącą możesz głosować w lokalu wyborczym.
Na karcie do głosowania znajduje się nakładka w alfabecie Braillea.
Możesz głosować pisemnie, ustnie, telefaksem lub w formie elektronicznej.

Jeśli chcesz głosować przy użyciu nakładek, musisz to zgłosić najpóźniej 14 dni przed dniem wyborów.

Możesz to zgłosić ustnie, pisemnie, telefaksem lub w formie elektronicznej.

W zgłoszeniu wskazujesz swój obwód głosowania.

W dniu wyborów dostaniesz od komisji obwodowej kartę do głosowania.

Razem z kartą do glosowania dostaniesz nakładkę na kartę.

Kiedy oddasz swój głos musisz zwrócić komisji obwodowej nakładkę.

Na twoją prośbę, członek obwodowej komisji przekaże ci ustnie zasady głosowania.

Przekaże ci też informacje o komitetach wyborczych które biorą udział w wyborach.

Przekaże informacje o kandydatach i listach kandydatów.

# 4. DODATKOWE UPRAWNIENIA

## 4.1 GŁOSOWANIE W LOKALU DOSTOSOWANYM DO POTRZEB OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Głosowanie przeprowadza się na terenie gminy.

W każdej gminie znajduje się kilka obwodów głosowania.

Każdy obwód głosowania ma swój numer oraz określone granice.

W twojej gminie powinny znajdować sie lokale wyborcze dostosowane do twoich potrzeb.

W Biuletynie Informacji Publicznej dowiesz sie o:

- numerach oraz granicach stałych i odrębnych obwodów głosowania,
- wyznaczonych siedzibach obwodowych komisji wyborczych,
- lokalach obwodowych komisji wyborczych dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych

Informacje zostaną podane najpóźniej w 30 dniu przed dniem wyborów.

Możesz głosować w wybranym przez siebie lokalu wyborczym, który jest dostosowany do twoich potrzeb.

Taki lokal możesz znaleźć na terenie swojej gminy.

Jeśli w twoim obwodzie nie będzie dostosowanego lokalu, zostaniesz dopisany do lokalu dostosowanego do twoich potrzeb.

Musisz złożyć wniosek żebyś został dopisany do spisu wyborców w odpowiednim obwodzie dla tego lokalu wyborczego.

Wniosek składasz pisemnie. Najpóźniej 14 dni przed dniem głosowania.

Wniosek powinien zawierać:

- imię (imiona) i nazwisko,
- imię ojca,
- datę urodzenia,
- numer ewidencyjny PESEL
- adres zamieszkania.

**Jaki powinien być lokal żeby mogła korzystać z niego osoba niepełnosprawna fizycznie:**

- lokal powinien znajdować się na parterze budynku.
- powinien mieć podjazd lub windę
- drzwi muszą być rozwierane lub rozsuwane,
- drzwi muszą być odpowiednio szerokie żeby zmieścił się wózek,
- niski próg,
- drzwi musza znajdować się w miejscu gdzie można wjechać przez nie wózkiem
- na krawędziach schodów muszą być kolorowe taśmy,
- krawędzie muszą się odznaczać.
- jeśli ściana lub drzwi są przezroczyste musi być naklejona na nie taśma.
- taśma na ścianie lub drzwiach musi być kolorowa

- taśma musi być innego koloru niż tło
- taśma musi być przyklejona na wysokości wzroku.
- podłoga nie może być śliska,
- droga proawdząca od drzwi wejściowych do miejsca głosowania musi być krótka. Na drodze nie może być przeszkód (progów, schodów, wycieraczek)

Miejsce w którym głosujesz nie może być ciasne.

Powinieneś mieć możliwość pisania stojąc lub siedząc.

W miejscu do głosowania powinno być dodatkowe oświetlenie skierowane bezpośrednio na miejsce w którym będziesz wypełniać kartę do głosowania.

Urna wyborcza powinna mieć nie więcej niż 1 m wysokości.

Powinieneś mieć możliwość swobodnego przemieszczania się po lokalu wyborczym.

Jeśli poruszasz się na wózku inwalidzkim, wszystkie informacje powinny być umieszczone na wysokości twojego wzroku.

Do lokalu powinien prowadzić odpowiedni podjazd dla wózków inwalidzkich.

## 4.2 POMOC W LOKALU WYBORCZYM

Jeśli potrzebujesz pomocy w głosowaniu może być z tobą inna osoba (może to być też osoba niepełnoletnia na przykład syn, wnuk)

Osoba, która z tobą przyszła może przebywać również w pomieszczeniu za kotarą,

Taka osoba może ci pomóc jedynie w sprawach technicznych.

Jeśli będziesz potrzebował, członkowie komisji odczytają zasady wyborcze które dotyczą informacji o komitetach wyborczych

## 4.3 ZAŚWIADCZENIE O PRAWIE DO GŁOSOWANIA

Jeśli jesteś uprawniony do głosowania możesz uzyskać zaświadczenie o prawie do głosowania.

Zaświadczenie dostaniesz na miejscu w swoim urzędzie gminy, miasta.

Zaświadczenie możesz odebrać osobiście albo z pomocą innej osoby.

Ta osoba musi mieć ze sobą upoważnienie na piśmie.

Jeśli wyznaczysz inną osobę która odbierze twoje zaświadczenie musisz wypełnić dokumenty.

Te dokumenty to wniosek o wydanie zaświadczenia i upoważnienie.

Może to być jeden dokument.

Dokument musi zawierać następujące informacje:

- swoje imię (imiona) i nazwisko
- numer PESEL
- dane osoby upoważnionej do odebrania zaświadczenia.

Jak otrzymasz zaświadczenie możesz juz głosować.

Możesz głosować w każdym lokalu wyborczym w Polsce i zagranicą, również dostosowanym do twoich potrzeb.

**UWAGA!**

Jeśli zgubisz zaświadczenie nie będziesz mógł głosować w miejscu swojego stałego zamieszkania.

Nie dostaniesz kolejnego zaświadczenia.

Zostaniesz skreślony ze spisu wyborców w miejscu stałego zamieszkania.

## 4.4 URNA POMOCNICZA

Jeśli mieszkasz w zakładzie opieki zdrowotnej lub domu pomocy społecznej, masz problemy z poruszaniem się, możesz tam głosować.

Musisz być wpisany na listę wyborców w danym obwodzie głosowania.

Dzień przed głosowaniem zostanie ogłoszona informacja, z której dowiesz się gdzie jest pomieszczenie do głosowania.

Ogłoszenie znajdziesz przed siedzibą komisji lub w placówce.

W dniu głosowania dowiesz się do którego pomieszczenia członkowie komisji przyniosą urnę.

Komisja ustali godziny głosowania i przerwę w głosowaniu.

Komisja przygotuje karty do głosowania dla wszystkich.

Komisja będzie składała się z dwóch osób.

Komisja powinna dotrzeć z urną do każdego kto chciałby zagłosować.

### 4.5 DOWÓZ DO LOKALU WYBORCZEGO

Jeśli potrzebujesz dowozu do lokali wyborczych zgłoś się do urzędu gminy, miasta.

Musisz skontaktować się z urzędem co najmniej tydzień przed wyborami.

Możesz otrzymać pomoc w bezpłatnym dowozie do lokali wyborczych.

## 5. WAŻNE TERMINY

**Dzień głosowania to 16 listopada 2014r.**

Do 27 października 2014r. możesz zgłosić że chcesz głosowania korespondencyjnie.

Do 6 listopada 2014r. możesz złożyć wniosek o pełnomocnika.

Do 14 listopada 2014r. możesz złożyć wójtowi oświadczenie o cofnięcie pełnomocnika.

Jeśli nie zdążysz, możesz to zrobić w dniu głosowania, jeśli pełnomocnik jeszcze nie zagłosował.

Do 3 listopada 2014r. możesz złożyć wniosek, że chcesz głosować w lokalu przystosowanym do twoich potrzeb.

Do 3 listopada 2014r. możesz zgłosić potrzebę głosowania z pomocą nakładki w alfabecie Braille'a

## 6. NAJCZĘŚCIEJ ZADAWANE PYTANIA

**1. Czy gmina zapewni mi transport do dostępnych lokali wyborczych?**

Gmina nie ma takiego obowiązku ale wiele urzędów organizuje bezpłatny dowóz. Możesz skontaktować się ze swoim urzędem telefonicznie.

Zadzwoń co najmniej tydzień przed wyborami.

**2. Czy może mi pomagać w głosowaniu inna osoba?**

Tak, w głosowaniu może pomagać ci inna osoba.

Może pomagać ci tylko w sprawach technicznych.

To znaczy, że ta osoba nie może głosować za ciebie ani podpowiadać jak masz głosować. Jeśli będziesz potrzebował, osoba która ci pomaga może przebywać z tobą w pomieszczeniu do głosowania.

Osoba, która ci pomaga może być niepełnoletnia.

**3. Jak mogę zagłosować kiedy jestem w szpitalu?**

Jeżeli w dniu wyborów będziesz przebywał w szpitalu możesz tam głosować.

Zostaniesz wpisany na listę wyborców głosujących w szpitalu.

Jeżeli dotrzesz do szpitala w dniu wyborów możesz głosować na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania.

Zaświadczenie to pobierasz wcześniej z urzędu gminy, miasta.

W dniu wyborów musisz przyjść z tym zaświadczeniem do lokalu wyborczego, który znajduje się w szpitalu.

Jeżeli nie zdążysz pobrać zaświadczenia to również możesz zagłosować w lokalu wyborczym w szpitalu.

**4. Gdzie mogę znaleźć informację o dostępnych lokalach komisji wyborczych?**

Informacje te znajdziesz na obwieszczeniach, które będą rozklejane na ulicach. Dowiesz się o numerach i granicach obwodów głosowania. Informacje pojawią się do 30 dni przed dniem wyborów.

Jeżeli chcesz się dowiedzieć, które lokale w twojej gminie są dostosowane do twoich potrzeb, zadzwoń do urzędu gminy i poproś o adres albo znajdź informacje w Internecie.

Adresy znajdziesz również na stronach:

- Państwowej Komisji Wyborczej - www.pkw.gov.pl
- Urzędów miast.

**5. Czy mój pełnomocnik musi głosować w tej samej gminie, w której jestem wpisany?**

Tak, ponieważ pełnomocnikiem może być osoba wpisana do rejestru wyborców w tej samej gminie co ty.

**6. Czy w lokalu wyborczym będzie dostępny tłumacz języka migowego?**

Niektóre gminy wprowadzają takie udogodnienie, ale nie mają takiego obowiązku. Skontaktuj się ze swoim urzędem gminy, tam uzyskasz szczegółowe informacje.

**7. Jeśli głosuję korespondencyjnie i chce otrzymać przesyłkę z pakietem wyborczym mogę podać adres zamieszkania jeśli jest inny niż adres zameldowania?**

Tak, jeśli chcesz otrzymać pakiet wyborczy musisz podać adres stałego zamieszkania. Jeżeli jest on inny niż adres zameldowania w dowodzie osobistym, musisz podać w urzędzie oba adresy.

Do wniosku dołączasz oświadczenie o wpisaniu cie do rejestru wyborców w danej gminie, zgodnie z adresem zameldowania.

Zostaniesz skreślony ze spisu w obwodzie właściwym dla miejsca zameldowania. Zostaniesz wpisany do spisu w obwodzie gdzie mieszkasz.

**8. Czy mogę odkleić kopertę i uzupełnić dokumenty jeśli o czymś zapomniałem?**

Tak, do momentu wysłania koperty możesz uzupełnić brakujące dokumenty.

Nie możesz niczego poprawiać na karcie do głosowania, ponieważ wtedy twój glos będzie nieważny.